

DOMOVINA

Uredništvo

Je na Schillerjevi cesti št. 8. — Dopise blagovolite frankirati, rokopisi se ne vračajo.

Izhaja trikrat na teden, vsak **ponedeljek, sredo in petek** ter velja za Avstrijo in Nemčijo 12 kron, pol leta 6 kron, 3 mesece 3 krone. Za Ameriko in druge dežele toliko več, kolikor znaša poštnina, namreč: Na leto 17 kron, pol leta 8 kron 50 vin. Naročnina se pošilja upravnistvu, plačuje se vnaprej.

Za inserate

se plačuje od vsake petit-vrste po 20 vinarjev za vsakokrat: za večje inserate in mnogokratno inseriranje znaten popust.

Glavni zbor „Narodne stranke“.

Včeraj se je sešlo iz vseh krajev naše lepe Spodnje Štajerske lepo število odličnih mož iz vseh stanov na drugi redni glavni zbor „Narodne stranke“ za Spodnje Štajersko. Razpoloženje med zborovalci je bilo kar najboljšo — videlo se je, da stoji stranka na trdnih tleh in da uživa vsestransko zaupanje najboljših elementov med spodnještajerskimi Slovenci. Prerokovalo se ji je že letos neštevnikrat smrt, prerokovalo se ji bo to tudi odslej — a glej, stranka je stala to leto, ne meneč se za strastne napade rodnih in tujih nasprotnikov, neustrašeno na braniku za narodne pravice in za gospodarske koristi naroda. Boj za teh dvoje vzvišenih ciljev kakor tudi nesmrtna napredna misel bo ji dal tudi v naprej jako in čemdalje jačje življenje. Znamenit moramo imenovati zlasti včerajšnji enoglasni sklep glede deželnozborskih volitev, katerega priobčujemo nižje: tako govori stranka, katera ob usodepolnem trenutku zapostavlja lastne koristi in ponudi nasprotniku, v polni zavesti lastne moči, roke v spravo, da bi ne trpel celokupen narod.

Po drugi uri popoldne je otvoril glavni zbor predsednik stranke gosp. dr. Kukovec, pozdravil najpristrčneje vse zborovalce, med njima oba drž. poslanca gg. Robleka in Ježovnika, potem pa povdarjal, da je glavno zrno zborovih razpravljanj vprašanje deželnozborskih volitev in novi dnevnik.

Pregledno poročilo o delovanju stranke v minulemu letu in o njenih bodočih nalogah je podal g. Janko Lešničar. Omenil je nastop strankinih poslancev v državnem zboru glede nagodbe z Ogrsko, v proračunski debati, pri zvišanju rekrutnega kontingenta,

zvišanju davka na žganje, zvišanju melioracijskega fonda; nadalje interpelacije in intervencije, posebno, ko se je šlo za podporo po suši. Gotovo je, da se bo stranka kar najtopleje doma in v drž. zboru zavzela za starostno zavarovanje onemoglih delavcev, malih kmetov in obrtnikov.

Govornik je nadalje podal kratko poročilo o deželnozb. volitvah v celjskem kmečkem volilnem okraju, pri katerih je dobil mandat dr. Dečka — Al. Terglav. (Bučen smeh v dvorani.) Stranka se je udala volji zaupnikov, dasi ni ničesar posebnega pričakovala od volitev in njeni volilci tudi niso imeli gesla, po katerem bi navdušeno šli v volilni boj. Zato je bila tudi udeležba skrajno slaba.

Velik boj je bojevala stranka za deželnozborsko volilno reformo; priredila je v prilog te reforme 31 shodov, na katerih so se pa obravnavala tudi druga važna narodna in gospodarska vprašanja. Ljudstvo je v kljub strastnemu in hudobnemu hujskanju klerikalcev mnogoštevilno obiskalo shode in pokazalo, da zna ceniti moč in stranko, katera se nesebično trudi za narodne pravice.

V narodnostnih in v narodno obrambnih vprašanjih je imela stranka nešteto nastopiti. Vodje „Km. zveze“ proglašajo, da se dandanes gre le za vero (smeh) in ne za narodnost, mi pa pravimo, da smo pač že verni dovolj, boriti se nam je pa danes predvsem za obstanek in napredek naroda. Pri tem smo vselej proglašali, včasih s samopremagovanjem, da je v narodnostnih in narodno obrambnih vprašanjih treba skupnega nastopa in se po tem tudi ravнали. To je obenem stališče slovenskega ljudstva (glej izjave odličnih kmetov, pristašev km. zv. na shodih v Šmarju in v Bučevcih na M. p.). Govornik je označil neizmerno gmotno in moralno škodo,

katera nastaja ljudstvu od sodnikov, ki domačega slovenskega jezika ne razumejo; opisal boj stranke proti tej škodi na shodih in v državnem zboru. Veliko ogorčenje je vzbudila znana glasovita izjava „Slov. Gosp.“, da ima slov. ljudstvo raje nemške kakor pa slovenske sodnike naprednega političnega mišljenja... Stranka je zastopala tudi svoje stališče k narodnostnemu sporazumu, katero je itak znano. (Vseh manjših zadev ne moremo vsled pomanjkanja prostora omeniti. Op. por.)

Uvažujoč pomen dobrega kmečkega združništva, je stranka vselej propagirala misel, da bodi združništvo, bodisi denarno ali nedenarno, nepolitično in zato je pospeševala delovanje nepolitične domače Zdržne Zveze celjske. Da zastopa stranka v tem oziru pravo stališče, kaže neštevilo izjav inteligentov v gosposki in kmetijski sukni. Pospeševala je nadalje ustanovitve kmetijskih podružnic štaj. kmet. družbe in priporočila povsodi obisk poučnih zletov in tečajev.

Ker se doslej ni nikdo brigal za slovenskega obrtnika na Sp. Štajerskem, je sprožila stranka minolo leto to vprašanje. Vršil se je dobro obiskan obrtni sestanek v Celju, kateri je zelo lepo potekel in rodil sklep, da se dela za ustanovitev zveze slov. obrtnih zadrug na Sp. Štajerju, katera se bliža svojemu uresničenju. Pretresovalo se je intenzivno tudi vprašanje maloobrnega kredita.

Velike važnosti so za stranko in narod občinske volitve in volitve v okrajni zastop. Ni vseeno za stranko ne za narod, kdo zaseda županske sedeže, zato se bo temu vprašanju prihodnje leto posvetila večja pozornost. Veselile so nas minolo leto krasne zmage pri obč. volitvah v Gornjemgradu, Dramljah in Sv. Miklavžu

pri Ormožu. Pri volitvah v celjski okr. zastop je nastopila nar. str. skupno s Km. zv., a so vsled pristranosti komisije zmagali Nemci. Proti postopanju vlade in komisije je sklenila N. str. v izvrševalnem odboru in na shodih v Celju in Žalcu oster protest, kateri je imel „status quo ante“ za posledico. Pri volitvah v brežiški okr. zastop je nastopila stranka potom kompromisa skupno s klerikalci v boj proti Nemcem; a klerikalci so kompromis prelomili. Kako daleč sega strankarska zagrizenost pri klerikalcih, kažejo volitve v konjiški okr. zastop, kjer so volili raje štajercjanca kot slov. naprednjaka.

Ljudsko izobraževalno delo bo odslej stranki punčica v očesu. Mi se moremo opirati samo na izobražene in misleče ljudi, zato je za nas ljudsko izobraževalno delo življenjskega pomena. Ne rabimo fanatikov, temveč le samozavestnih, mislečih mož. Stranka je priredila minolo leto krasno uspel pončni tečaj in ga bo še, ako bodo dana sredstva. V odlični meri je sodelovala pri ustanovitvi Zveze narodnih društev.

Govornik je obširno razpravljal o organizaciji stranke in omenil potem shode. Političnih shodov je priredila stranka minolo leto 77. To je velike važnosti za stranko; kajti ima le na shodih priliko politično vzgajati in šolati najširše sloje ljudstva.

Nešteto krat je morala minolo leto stranka zavračati napade na šole in učiteljstvo, kateri so v svoji surovosti in hudobni obrekljivosti jasno kazali vse nazadnjaštvo in protikulturnost klerikalizma. Nismo jih šteli v rovaš ljudstvu temveč le maloštevilnemu sloju onih, ki bi brez šol in učiteljstva nikoli ne dosegli svojega ugleda. Stranka je zagovarjala stališče, da se naj ljudske šole v smislu naših kmečkih potreb preustrojijo, v ostalem pa je

LISTEK.

Primož Trubar.

K njegovi štiristoletnici.

(Dalje.)

Ker vsled nezadostne izobrazbe ogromna večina teh ljudi ni umela izpodbijati dogem nasprotnikovega nauka s teoretičnimi bogoslovskimi protidokazi, je postal klic, da je protestantske knjige čitati in protestantske pridige poslušati greh, njen najobrabljenejši polemični tolkač; predstavljala je splošno svoje službe božje kot staro, lepo, dobro, pridno, nasprotni nauk pa kot „novo, krivo, škodljivo vero“, katerih „prej krščanstvo nikdar poznalo ni“, njegove glasnike pa kot „hude kecarje in zapelance“; slikala je v zlatih barvah katoliško preteklost in trdila, da stori katoliška vera „ljudi in leino dobre“ in da „je povsod

dobru bilu, prava lubezan vmejh ludmi inu v vseh ričeh dober kup“, dokler so se „stara vera inu te stare božje službe deržale inu dopernašale“; zvrčala je vse sodobne neprilike na rovaš nasprotnikov, češ, da „za volo (luterskih) pridig, falš vuka inu zatrena božjih službi, taku hudu po svejtu stoji inu gre, de vsi žlaht ludje, mali, veliki, bozi, bogati, mladi, stari, možje, žene, otroci, služabniki, delouni ludje, duhovski inu deželski, nizkiga inu visokiga stanu so taku hudi, ofertni, nezvejsti, lakomni, golufi, požrešni, pijanci, vse botrije inu hudobe polni, ratali inu postali“, in da „kar so ti luterski ž nih novo krivo vero gori vstali, nej dobriga na svejtu, so veliki kregji, vojske, poboji, Turki nas preganjajo, povsod so velike lakote, pomori, tresuvi, dragote inu pomankane na vseh ričeh, kar človik potrubuje“; skušala je zrahljati vero v upraviče-

nost protestantizma s smešenjem njegovih zahtev, n. pr. obhajila pod obema podobama z oponašanjem: „naj se dajo obhajati pod štirimi ali še več podobami s črno in belo juho, ali kakor se komu zljubi“, zavijala deloma iz nevednosti, pogosto pa gotovo tudi iz zlobe protestantske nauke, podtikajoč n. pr. protestantskemu nauku o izveščanju brez dobrih del smisel, da protestanti „vsa dobra dela“, tudi „almožne, ... ludem dobrusturiti, lubezan, zvejščino inu bramo zamečuejo inu prepovedajo“... Mnogi katoliški duhovniki so spremljali obrambo katoliške vere z reki korenitega sovraštva, n. pr.: „Kdor zahteva obhajilo s kruhom in vinom, naj se pod vislicami pokeplje“, ali: „Za mrtve protestante je prostor pod vislicami ali v hlevu dovolj dober“. Največ strel so izprožili katoliški duhovniki in njihovi pomagači seveda na Tru-

barja in pačili pred vsem njegove besede in dejanja: v 60 tih letih so že trosili govorce, da hočejo ustanoviti odpadnik Trubar in tovariši z lutroviskimi pridigami in knjigami v slovenskih in hrvaških deželah drugo, novo, krivo, zapeljivo vero..., katere ne mara v svoji deželi nobeden krščanski niti posvetni oblastnik sprejeti; ker je krščeval samo z navadno vodo, pravili so, da krščuje v Ljubljani pod mesnicami; ker je pridigal, da je bila Marija sicer „pred porodom inu potle... sveta čista divica“, a da se ne sme na njo „klicati, (jo) za gnado, milost, odpušcanje tih grehov prositi“, pripovedovale so ljubljanske dekle: „Ta kurbin Primož ž nega tovariši pridiguje, da divica Marija je ena kurba bila“.

Dalje prihodnjič.

ostala trdno na stališču, da bodi ljudska šola neodvisna in da ostani v tem oziru veljaven dosežanj šolski zakon, s katerim je ljudstvo popolnoma zadovoljno. Hujskanje proti njemu je le umetno in namenoma med narod zanešeno. Pač pa bode stranka stremila za tem, da se ljudska šola podržavi.

Tudi o priliki zadnjih septemberskih nasilstev je ostala Narodna stranka na višku svoje naloge. Priredila je 16 protestnih shodov sama, podpirala pa z agitacijo in govorniki shode političnega društva „Pozor“. Storila je nadalje vse, kar je v njenih močeh, za bojkotno gibanje.

Najvažnejše politično vprašanje zadnjega časa je kompromis pri prihodnjih deželnozborskih volitvah. Slišijo se vobče iz ljudstva glasovi, da je treba v očigled težavnemu položaju deželnozborskih slovenskih poslancev poslati v Gradec le najboljše izmed najboljših (velikansko odobravanje); to je pa mogoče le v mirnih volitvah po kompromisu. Vrh tega imamo dovolj in preveč domačega narodnega in gospodarskega dela. Želi se miru in to so uvideli tudi poštteni lajki in zmerni starejši duhovniki v klerikalni stranki. Vendar pa se hujška iz Ljubljane in od — dekanijskih konferenc k boju. Slišijo se celo glasovi, da se hoče „Narodno stranko“ zahrbtno in nepošteno napasti. V takem slučaju smo pripravljeni na boj in ga bomo tudi z vsemi svojimi močmi častno izvojevali.

Poročilo se je vzelo z dolgotrajnim pritrdjevanjem navdušeno na znanje.

Razvila se je živahna in zanimiva debata, iz katere moremo podati le najvažnejše.

G. dr. Božič je poudarjal, da je dosegla stranka s tem, da se je po svojih močeh zavzemala za koristi vseh stanov, neko harmonijo v svojih vrstah. Posebno se pa bode tudi vbodoče zavzemala za kmečki stan in pravkar se snuje na združni podlagi dvoje velikanskih gospodarskih podjetij, ki bodeta služili v korist in povzdigo kmetijstva. Kar se pa tiče bojkotnega gibanja, ni to akt maščevanja, temveč splošno gospodarsko gibanje, osamosvoja na gospodarskem polju, stremjenje ojačiti lastno trgovino in obrt ter sčasoma izpodriniti nemške trgovce in obrtnike. Ko se to zgodi, bo dobil slovenski Spodnji Štajer drugo lice tudi v političnem oziru.

G. dr. Karba priporoča bojkot slovenskim trgovcem proti nemškim kupcem na debelo. Glede kompromisa omeni, da je glavni pogoj za njega poštenost. Mislili smo, da bodo septemberski dogodki izmodrili slovenske klerikalce tako, da bodo šli v odločen boj proti Nemcem in vladi. Toda že veje iz „Slovenca“ drug veter, a meh k temu vetru goni vlada, kateri bi bilo sporazumljenje vsaj v važnih narodnih vprašanjih nad vse neljubo. Zaupni shod „Kmečke zveze“ tudi ni z jedno besedico omenil boja proti Nemcem, pač pa so tam kaplani napovedovali boj — Slovincem. Značilno za „Kmečko“ zvezo je, da odločajo v važnih političnih vprašanjih — dekanijske konference, katerih se kmetje pač ne udeležujejo. Mi smo v principu za pošten kompromis in smo pošteno pripravljeni za njega, dasi je kompromis za vsako politično stranko samozatajevanje. Storimo to vsled današnjega narodnega položaja na Sp. Štajerskem, a ga ne prosimo. Milosti ne rabimo, ne od Korošca, ne od vlade, temveč bomo stali zvesti v volilnem boju z mirno zavestjo, da smo storili svojo narodno dolžnost. Ako že hočejo klerikalci poslabšanje deželnozborske delegacije, naj pa pride v deželni zbor

mesto dr. Ploja kak mežnar z Vurberka. Odgovornost pa bodo nosili sami.

Dr. V. Kukovec: Kompromisna ideja ni izšla iz naših krogov, gotovo je tudi ni izrekel g. dr. Jankovič samo za svojo osebo že na shodu v Št. Petru, temveč je bila misel „Kmečke zveze“. Zato je bil govor dr. Jankoviča priobčen na vidnem mestu v „Sl. Gosp.“, gotovo ne brez vednosti dr. Korošca, kateri je sicer cesarju povedal, da je urednik „Slov. Gosp.“, doma pa tega noče priznati. Vsakdo je moral misliti, da je „Km. zv.“ za kompromis. Sedaj pa dr. Korošec naenkrat ni za njega. Oni so rekli „a“, zato mi lahko rečemo „b“, posebno ker je ideja kompromisa kot resno smatrala cela slovenska javnost.

Mi v Celju in drugod smo zadnje čase posvetili vse moči narodnemu delu in boju proti Nemcem. Ako nas hoče kdo sedaj od tega boja odtegniti, mi seveda ne moremo ostati mirni in tudi ne bomo ostali. Mi smo za pošten dogovor in v svesti smo si lahko, da je za nami ljudstvo. (Burno pritrdjevanje.) Je gotovo tudi koristno za narod, ako še nadalje delujejo v deželnem zboru nekateri politiki, kateri sedaj niso pristaši nobene stranke, zato v volilnem boju ne bomo imeli vzroka nastopati proti njim. Govornik razpravlja nadalje o številnem razmerju strank, iz katerega sledi, da pristojna „N. str.“ častno zastopstvo.

Izrazijo se nadalje zastopniki vseh spodnještajerskih okrajev v tem smislu, da je kompromis sedaj, ko imamo toliko važnega narodno-obrambnega in gospodarskega dela, zelo potreben. A kompromis mora biti za stranko časten in dostojen. Stremiti se mora za tem, da pridejo v deželni zbornajboljši močje vseh strank. Nato predlaga gosp. Kukovec sledečo resolucijo, katera se enoglasno sprejme:

Uvažujoč da tvorijo slovenski poslanci v deželnem zboru štajerskem vsled krivičnega volilnega reda le neznanatno manjšino, katera more nasproti združenim nemškim strankam le s složnim in odločnim nastopom varovati najnujnejše koristi prebivalstva v narodnem, kulturnem in gospodarskem oziru, smatra glavni zbor narodne stranke kot slovenskemu narodu najkoristnejše, da vse obstoječe politične struje pošljejo v deželni zbor dogovorno najspodobnejše politike kot poslance. Glavni zbor narodne stranke soglasno izraža, da ljudstvo brez ozira strank v pravilnem razumevanju položaja v pretežni večini sedaj ni naklonjeno medsebojni volilni borbi slovenskih strank. Zato se izvrševalnemu odboru naroča stopiti z odborom kmečke zveze v Mariboru z ozirom na sklep zaupnikov te stranke z dne 29. oktobra t. l., takoj v dogovor zaradi častnega kompromisa za volitve v deželni zbor. Ob enem se naroča izvrševalnemu odboru da pravočasno skliče v vsakem slučaju zbor zaupnikov narodne stranke, ki bodo o nadaljnjih korakih končno sklepali.

Konec sledi.

Reforma socijalnega zavarovanja.

Zakonski načrt o socijalnem zavarovanju je vlada, kakor je bila obljubila, predložila parlamentu. To je načrt največjega zakonodajskega dela, ki je bilo še dosedaj izvršeno v stroki socijalnega zavarovanja. S to reformo stopa Avstrija v ospredje vseh evropskih držav v stroki socijalnih naredb ter se uvršča naravnost k Nemčiji, ki je bila dosedaj vsem ostalim državam za vzor ter jim je dajala po svojih mnogoletnih skušnjah spodbudo in te-

melj v posnemanje. S tem korakom se je razširilo v Evropi okrožje onih držav, ki so sprejele in vresničujejo nazor, da je mogoče samo na temelju obveznega zavarovanja vstreti obsežnim nalogam javne uprave v socijalno-političnem obziru. Na temelju dobrovoljnosti, na katerem so gradile romanske države, se ne da tega doseči, tudi če ne jemljemo v obzir, da je pri obveznem zavarovanju mogoče bolj smotreno izvesti udeležbo delodajnikov pri osiguranju rent. Na letošnjem mednarodnem kongresu delavskega zavarovanja v Rimu je izjavil prejšnji pristaš načela dobrovoljnosti, italijanski minister Iozzatti, da je mogoče doseči postavljeni si cilj samo na temelju obveznega zavarovanja. Od dveh milijonov delavcev v Italiji se jih je priglasilo k dobrovoljnemu zavarovanju po vseh možnih agitacijah komaj ena desetina in tudi od teh jih je dober del zaposlenih v državnih, občinskih in drugih javnih podjetjih in korporacijah.

Za vse veje socijalnega zavarovanja bode izdelan organizem, kakeršnega ni stvorila v jednaki jedrnosti dosedaj še nobena država. Starostno in invaliditetno zavarovanje se opira bistveno na sodelovanje samopomoči in državne pomoči. Pri delavskem zavarovanju bodo poleg tega prispevali delodajniki po enakih delih kakor delavci. Zavarovalna obveznost proti boleznim je bila razširjena takorekoč na vse mezdne delavce, potem na delavce na domu in na posle. Kmetijske in gozdarske delavce (ne samo posle) je bilo treba sprejeti v zavarovanje, da se uspešno zaprečijo še nadaljne škode, ki jih trpi poljedelstvo vsled odhajanja delavnih moči s kmetov v industrijalne kraje; po tem zakonskem načrtu bode kmetško delavstvo v vsakem obziru jednako industrijalnemu delavstvu.

Dajatve zavarovanja proti nezgodam

so vsled tega jako narasle, da se je razširilo podeljevanje bolniške podpore od 20 tednov na celo leto. S tem, da se bolniška podpora ne odmerja na temelju v okraju navadne mezde, ampak po tem, h kateremu določenemu mezdному razredu pripada bolnik, se je deloma doseglo, da so bile zvišane denarne dajatve (Leistungen) blagajn. Dosedanja podpora nosečih žen je bila razširjena na zdatno obrambo mater.

Vprašanje zdravnikov je bilo na temeljit način na novo urejeno.

Samouprava bolniških blagajn ostane nepremenjena, torej tudi odločilni vpliv delavcev na upravo in razmerje glasov, ki ostanejo tudi naprej po dveh tretjinah delavski in po jedni tretjini delodajniški. V obrambo manjšin se uvaja razmerna volilna pravica. Dosedanja organizacija blagajn t. j. okrajne blagajne, blagajne zavodov, zadrug, društev in bratovske blagajne ostane nespremenjena. Cela vrsta določb je naperjena proti nekaterim majhnim in nezadostno učinkujočim blagajnam.

Pri zavarovanju proti nezgodam

je moralo biti rešeno tudi pereče vprašanje o finančnem saniranju zavarovalnic proti nezgodam. Dosedanje skušnje v Avstriji in na Nemškem govore za to, da bi se obdržal sistem glavničnega pokritja. Kontingentiranje prejemkov naj se izvede na ta način, da raste celotno pokritje vseh prispevkov za zavarovanje proti nezgodam, katere ima industrija vsako leto plačati samo v oni meri, v kakeršni raste skupna svota plačane mezde. To bode morda s celo vrsto reformnih naredb zadostovalo, da bi bilo finančno gospodarstvo zavarovalnic proti nezgodam postavljeno na trdnjši temelj. Šele ko bi se

moralo segniti na imetje zavarovalnice, bi se pristopilo k dodatnim prispevkom. V osiguranje prispevkov bode vpeljeno obvezno vedenje mezdnih izkazov ter se prejde od kolektivnega (skupnega) zavarovanja k posameznemu zavarovanju. Važna premena glede prispevkov obstoji v tem, da odpada 10% prispevek delavcev, tako da bodo nosili v bodoče vse stroške zavarovanja proti nezgodam samo delodajniki. Dajatve zavarovanja proti nezgodam so bile razširjene tudi v prid tistim, ki so popolnoma brez pomoči ter so bile tudi rente za zaostale razširjene.

(Konec prih.)

Politični pregled.

Baron Beck je odstopil, cesar je sprejel demisijo celega kabineta in poveri danes baronu Bienenrthu sestavo novega parlamentarnega ministerstva. Becka so vrgli kršč. socialci, bil jim je še premalo na službo, čeprav si je pošteno prizadeval jim vsako željo izpolniti še predno so jo izrazili. V seji kršč. socialne stranke, ki je dala baronu Becku povod za demisijo, sta bila navzoča dva kršč. socialna ministra, člana Beckovega kabineta in ker nista hotela ali nista mogla zaprečiti, da bi se ne bila sprejela ona resolucija, ki je Becka tako živo zadela, se je koj na to odločil podati ostavko. To je bil pa v resnici le vnunji povod, globokejši razlog za ta korak je nereseno češko vprašanje. Znano je, da si je bil postavil baron Beck tri glavne naloge, katere je nameraval rešiti in sicer: volilno reformo za državni zbor, nagodbo z Ogrsko in spravo med Čehi in Nemci. Prvi dve vprašanji je rešil, od sprave med Čehi in Nemci smo pa danes, ob demisiji Beckovega kabineta, bolj oddaljeni nego ob njegovem nastopu vlade. To je memento tudi za vse njegove naslednike; trajnega kabineta ne bode sestavil nikdo, komur se ne posreči rešiti češko vprašanje, ki je brez dvoma jedro vse avstrijske notranje politike. V novo ministerstvo vstopijo Čehi samo pod tremi pogoji: 1. ako se jim zavarujejo jezikovne pravice v onem obsegu, ki so ga vstvarile Stremayerjeve jezikovne naredbe za Češko, 2. ako se postavi postavko za drugo češko vseučilišče v Brnu že v proračun za 1909. leto in 3. ako se zajamči delavnost češkega deželnega zbora. Ta se v Božiču snide v kratko zasedanje in reši najnujnejše reči. — Kaj si klerikalci vse obetajo od bodoče vlade, o tem ne bomo govorili, ker nam primanjkuje prostora, da bomo storili vse, da dobe portfelj naučnega ministra v roko, je jasno; govori se celo, da bode grof Stürkgh naučni minister. Mi Slovenci in Jugoslovani sploh si pa od barona Bienenrtha načelnika nove vlade nič ne obetamo. Bienenrth je opravljal nekaj časa naučno ministerstvo, nekaj časa je bil pravi naučni minister ter nam ni nič kot upravitelj niti kot glava tega ministerstva pokazal niti najmanjše prijaznosti. Pod njegovim načelovanjem v naučnem ministerstvu nam ni vlada spolnila niti najmanjše in še tako upravičene zahteve na šolskem polju. Kako se je postopalo z nami pod Bienenrthom kot ministrom notranjih reči, je še vsakemu v živem in preživem spominu. Bienenrth je bil eden onih nemških ministrov, ki so zahtevali naj se proglasi nad Prago obsedno stanje. Ako k vsemu temu še dodamo, da je Bienenrth klerikalec dunajske barve, ki je med vsemi klerikalnimi strankami najmanj simpatična, si lahko mislimo, koliko smemo od tega moža kot načelnika nove vlade pričakovati.

Štajerske novice.

— V izvrševalni odbor „Narodne stranke“ za Štajersko so bili na včerajšnjem glavnem zboru stranke izvoljeni sledeči gospodje: predsednikom dr. Vekoslav Kukovec (kateremu so se ob tej priliki priredile navdušene ovacije), podpredsednikom dr. A. Božič in župana Šinko in Širca, v odbor pa Anton Mahne, posestnik v Trnovljah, Ernst Slanc, nadučitelj v Petrovčah, Armin Gradišnik, nadučitelj v Celju, Ludvik Černež, nadučitelj v Grižah, Martin Ocvirk, posestnik v Vel. Pirešici, Vekoslav Spindler, urednik v Celju, dr. Janko Sernec, zdravnik v Celju, Jos. Božič, posestnik v Zabukovju, Andrej Oset, posestn. sin iz St. Jurja ob Juž. žel., dr. Gv. Sernec, kaz. zagovornik v Celju, Juro Naglav, paznik v Trbovljah, dr. Karl Kodermann, odv. koncipijent v Ptuj. Ivan Malus, ekonom na Bizeljskem, Janko Lesničar, urednik v Celju, Viktor Glaser, lesotrzec in župan v Smolniku, Avgust Drukar, notar v Gornjemgradu, Ivan Rebek, ključavnič. mojster v Celju in Miloš Stibler, združni potov. učitelj v Celju.

— Preselitev davčnega urada v Celju. Za c. kr. davčni in sodni depozitni urad Celje so se v hiši št. 10, Kovaška ulica (Schmiedgasse), in ozir. št. 6 Okrožna ulica (Ringstrasse) pritlično novi prostori otvorili. Preselitev v iste se bo 11. t. m. izvršila in se bo od tega dneva naprej tam uradovalo.

C. kr. davčni in depozitni urad v Celju, dne 6. listopada 1908.

— Za Sokolski dom v Celju sta darovala mesto venca na grob velezaslužnega dr. Ivana Dečkota br. dr. Fran Rozina, starosta Sokola v Mariboru 20 K — in br. dr. Gvidon Sernec, podstarosta Slovenske sokolske zveze in Celjskega Sokola 10 K. Srčna hvala!

— Bela odeja je pokrila nocoj po noči in danes precej zdatno celo deželo. Iz meglene, puste jeseni smo mahoma prestavljeni v trdo zimo. Prvi občutek, ki ga imamo, je ta, da se je letos premog zopet podražal. Gorje siromakom, ako bo dolga zima!

— Martinov večer „Del. podpornega društva“ včeraj je bil jako dobro obiskan. Pri kapljici izbornega vina iz ljutomerskih gor in dobrem prigrizku iz kuhinje marljive gostilničarke gospe Pečovnikove smo se izborno imeli. Martinova gos se je zlicitala za 13 K 48 vin.

— Zaprti šoli. Zaradi škratice v okolici so danes zaprti slovensko deško in dekliško šolo v Celju na nedoločen čas.

— Mesto venca na grob pok. dr. Iv. Dečka je poslal gosp. Mihajl Starkl, okrajni načelnik v Sevnici znesek 10 K — za „Dijaško kuhinjo v Celju“. Prisrčna hvala! V isti namen je poslala g. Nežika Novak, poštarica v Šmihelu nad Pliberkom znesek 10 K. Rodoljubni dami našo najprisrčnejšo zahvalo in mnogo posnemovalcev. Gospa Regina Wassitsch 10 K in g. dr. Alojzij Brenčič 10 K.

— Pretepi v Gaberju. V Gaberju so sedaj pretepi in poboji na dnevnem redu. Nov mošt razburja vojake in nevojake. Včeraj zvečer je prišlo do krvavega prizora pred gostilno „Neugraz“. Neki domobranec je razžalil korporala Antona Lindiča, sina mesarja in posestnika Lindiča v Kostrivnici, na kar je korporal domobrańca prijel in poklical na odgovor. Mesto tega je zgrabil domobranec za bajonet, isto je storil tudi korporal. Temu je neki pasant iztrgal bajonet, na kar ga je domobranec tako težko ranil, da bo težko ostal pri življenju.

Poboj v Šmarjeti pri Celju. V soboto zvečer so razsajali mladi pijani fantje po vasi v Šmarjeti. Korošec Jože, posestniški sin, je stopil pred hišo in rekel nekemu Špegliču iz Ljubecne, naj miruje, saj ga ni nič videti. Ta je pa skočil k njemu in mu prerezal glavno žilo na desni roki tako da je zgubil toliko krvi, da se še dosedaj ni prav zavedel. Špeglič je že v kajhi.

— Za družbo sv. Cirila in Metoda se je nabralo v veseli družbi v gostilni g. Konfidentija K 12'10.

— Vinski sejm, ki ga je hotela prirediti Posojilnica v Vojniku in kateri bi se moral vršiti prihodnji četrtek, dne 12. t. m. je c. kr. štajersko namestništvo prepovedalo, oziroma ga ni dovolilo, češ, da prirejevanje takih sejmov ne spada v delokrog zadrug. Tako razumevajo ti s'rogi birokrati namen kmetijskega združništva in tako podpira pri nas c. kr. vlada uboge svoje davkoplačevalce! O tem bomo še govorili, ukrenile se pa bode tudi potrebno, da se bode o pravem času in na pristojnem mestu spregovorila resna beseda. Iz golega nepoznanja razmer in iz napačnega tolmačenja zakona delajo take sitnosti. Smo pač v Avstriji.

— Lumpi in lažajvel. (Iz Ptuj.)

Po vsenemških listih je šla zadnji teden notica, da so člani ptujskega „Sokola“ razbili nekaj oken na nemški šoli. Sicer je bilo sumljivo že to, da notice niso bile pisané v znanem kričaskem tonu, ampak so se ponižno skrivale med nevažnimi dnevnimi vestmi; vendar pa je morda še nekaj ljudij, ki so trditvi verjeli. Temu nasproti moramo trditi, da je v Ptuj. javna tajnost, da so pobili šipe najeti nemški pobi. Izbrali so si zato večer, ko je imel ptujski „Sokol“ svoj ustanovni občni zbor. In ravno to je zanimivo. Ta občni zbor se ni nikjer javno naznanil; storilci in aranžerji so mogli torej zvedeti o njem samo na ptujskem magistratu, kjer se je seveda občni zbor pravilno prijavil. Komentari si lahko napravi vsakdo sam. — Pristaviti pa moramo, da je ptujska policija stikala pri raznih članih „Sokola“ in jih nadlegovala z zasliševanji v kljub temu, da v Ptuj. vrabci po strehah čivkajo, kdo je pobil šipe. — Sedaj manjka še samo neizogibni Plachki z resolucijo, in ptujski mestni očetje s svojim ogorčenjem.

— „Štajere“ piše o slovenskih grozodejstvih, prizadjanih ubogim, nedolžnim ptujskim Nemcem. Navaja celo vrsto slučajev, pri katerih seveda iz previdnosti zamolči imena. — Je pač križ, če se človeku hlače tresejo in se mu v možganih rodijo krvave slike o pobojih. Mi se pri tem zabavamo in samo pravimo: strah je izborna vzgojna sredstvo. Kaj ne, gospod Linhart?

— Plachki brez konca. Tega moža so menda naši Nemci samo zato izvolili v občinski svet, da imajo nekoga, ki je sposoben za stilistične vaje, katerim potem pravi, da so resolucije. Zadnjo, s katero se „odklanja vmešavanje“ občinskega sveta v Novem mestu, so slovenski listi omenili in jo primerno ocenili. Eno pa se mora še povdariti: Resolucija pravi, da v Ptuj. 13. septembra ni bilo resne nevarnosti za osebe in imetje, v kljub temu, da je družba sv. Cirila in Metoda priredila svoj zbor isti dan, ko je bilo naznanjeno nemško zborovanje. Plachki dobro ve, da je bilo veliko Slovencev tepenih do krvi, da je bilo več okradenih, da je bilo tudi razbitih nebroj šip. Dobro tudi ve, da se je nemško zborovanje, katero je sam vprizoril, sklicalo nalašč na isti dan, ko je zborovala družba, in šele v zadnjem trenutku.

Plachki torej dobro ve, da sta obe ti trditvi njegove resolucije drzna laž; te ve tudi občinski svet, in vendar je resoluciji soglasno pritrdil.

— Gregorkova odhodnica. Kakor znano, je moral zapustiti Ptuj železniški asistent g. Gregorka vsled spletk ptujskih nemčurjev, katerim ni bilo prav, da se je ustanovil v Ptuj „Sokol“. V sredo, 4. oktobra je bival g. Gregorka zadnji večer med nami. Lahko se je prepričal iz obilega števila navzočih dam in gospodov, kako zelo vemo ceniti ptujski Slovenci njegove zasluge za narodno probujo v našem mestu. Ob nagovorih in petju smo prebili lep večer in ob slovesu smo želeli vsi slavljencu, da mu bodi na novem domu usojeno lepše in trajnejše bivanje, kakor pri nas.

— Nemški narodni praznik. Jutri 10. t. m. napravijo nemški nacionalci v Gradcu veliko narodno slavnost, katere čisti dohodek je namenjen za nemški narodni obrambni sklad za Spodnje Štajersko. Slavnost se bode vršila v industrijski palači. Slavnostni govor bo imel poslovodja „Südmarke“ Heeger, govorila bode pa tudi po en zastopnik graške mestne občine in nemškega nacionalnega dijaštva: sodelovalo bode trgovsko pevsko društvo in Turnverein. Danes hodijo nemški dijaki in posebni poverjeniki „Südmarke“ s polami po Gradcu ter nabirajo od hiše do hiše prispevke za podporo Nemcev na Spodnjem Štajerskem in na Kranjskem. Danes zvečer bode tudi velika bakljada, katero prirede vsi nemški dijaki. Kakor videti, se pripravljajo Nemci zopet na kako veliko akcijo proti slovenskim sodeželanom. S tem denarjem bodo pokupovali naša posestva in vstanavljali v naših krajih nemške obrtnike in trgovce. Opozarjamo na to vse svoje rojake, ter je svarimo, naj bodo vstrajni, previdni in dosledni v izvrševanju gesla: svoji k svojim. Mi smo gospodarski slabšeji in sami nase nakazani. Nemcev je v deželi več, so bogatejši, imajo vse državne in autonomne urade na razpolago in jim je torej boj proti nam mnogo lažji. Vrh tega nabirajo darove za Nemce v naših slovenskih krajih po Nemškem posamičniki in cela društva. Baš te dni je bilo ustanovljeno veliko društvo v Hamburgu, ki ima edino ta namen nabirati denarna sredstva v okrepitve Nemcev na Spodnjem Štajerskem in Kranjskem. To društvo bo imelo podružnice po celi Nemčiji! Nemški Schulverein dela s podvojeno močjo v Avstriji in na Nemškem; dohajajo mu v zadnjem času ogromne svote v podporo nemštva. Društveni koledar za 1906 je izšel že v drugi izdaji. Povsod se prirejajo veselice in gledališke predstave, katerih čisti dobiček se steka v obrambni sklad za nemštvo na Spod. Štajerskem in Kranjskem. Rojaki po tem lahko sodite, da so resni časi za nas! Ostanite vstrajni in dosledni, pravica je na naši strani. Ako bode vsak na svojem mestu, ako bode vsak poštvalno spolnjeval svoje dolžnosti proti svojim bratom in svoji domovini, nas tudi ves nemški denar ne bode premagal. Proti nemški denarni moči postavimo svojo vstrajnost, svoje delo in vestno izpolnjevanje svojih dolžnosti in končna zmaga bode naša. Zavednega in samemu sebi in svojim dolžnostim vernega naroda ne premaga nič na svetu!

Mednarodne razstave hmelja v Berlinu

katera se je vršila od dne 11. do 18. okt. t. l. vdeležile so se sledeče države: Avstrijsko, Belgijsko, Francosko, Nemško, Ogrsko in Rusko. Po množini pridelanega hmelja v posameznih drža-

vah in po različnosti lege in podnebja dotičnih krajev, bile so posamezne države zopet razdeljene v različna okolišča. Avstrijsko tvorilo je osem takih in sicer: I. Zatec, II. Ustje, III. Polep, IV. Dub, V. Štajersko, VI. Galicija, VII. Moravsko, in VIII. Spodnje Avstrijsko. — Južnoštajersko hmeljarsko društvo vposlalo je k razstavi od 23 hmeljarjev 34 uzorcev, od katerih je bilo 25 pripuščenih k razstavi, 9 bilo je pa zvrženih. Bonitiranje ali razredovanje hmelja vršilo se je po posameznih okoliščinah na ta način, da so sodniki spoznali hmelju za različne dobre in slabe kakovosti določeno število „dobrih“ oziroma „slabih“ pik; končno se je število „slabih“ pik od števila „dobrih“ pik odštelo in po visokosti ostanka vršilo se je potem odlikovanje z zlatimi, srebrnimi ali bronastimi kolajnami.

Glede dobrih kakovosti oziralo se je 1. na način obiranja (število pik: za najslabši 1, za najboljši 3), 2. na sušenje (1—5), 3. na barvo in svetlost (1—10), 4. na rast kobule in obliko, velikost in enakoličnost iste, na kakovost rebra, na množino semen (1—15), 5. na množino lupulina (1—15) in 6. na aroma ali duh (1—15).

Glede slabih kakovosti oziralo se je na sledeče: 1. na napake povzročené po plesnobi in po živalskih ali rastlinskih škodljivcih (največje število pik 15 — najmanjše 0) in 2. na druge napake, povzročené vsled napačnega ravnanja s hmeljem n. pr. zdrobljene kobule, ožgani lupulin, duh po dimu itd.

Največje število pik dobil je hmelj iz nemškega cesarstva, namreč 60, potem avstrijski 56½, ogrski 51, ruski 44, belgijski 37. Koliko pik je dobil francoski hmelj, ni bilo razvidno; odlikovan je bil z dvema drugima dariloma. Število pik za hmelj iz avstrijskih okoliščev razvrsti se tako-le: 1. Zatec 56½, 2. Južnoštajersko 54, 3. Moravsko 51½, 4. Ustje 51, 5. Galicija 48½, 6. Dub 48, 7. Vzhodno Štajersko 48, 8. Polep 46, 9. Zgornje Avstrijsko 38. Južnoštajerski hmeljski vzorci bili so tako-le razredovani: Zlato kolajno dobi gospa Fani Kuček, Žalec, za razstavljeni pozni hmelj, ki je bil tako-le bonitiran: (3+5+10+12+11+13) — (0+0) = 54. Srebrno kolajno dobijo g. J. Širca Žalec, za zgod. hmelj (2½+5+9+11+11+13) — (0+0) = 51½, g. Jos. Širca, Žalec, za golding (3+5+10+12+10+12) — (0+1) = 51 in g. Fr. Roblek, Žalec za golding (3+5+9+11+10+12) — (0+0) = 49, g. Vincenc Janič, Celje za golding (3+5+9+13+9+11) — (0+1) = 49 in gospod Franc Oset na Vranskem za golding (2½+5+10+11+9+11) — (0+0) = 48½. Hmelj drugih naših hmeljarjev bil je tako-le bonitiran: g. Žigan Jože, Žalec za golding 45½ pike, g. Ocvirk Martin, Mala Pirešica za golding 44 pik, gospa Fani Kuček, Žalec za golding 43½ pike, g. Janič Vinc., Celje za pozni hmelj 43 pik, g. Ivan Apat, Vransko za golding 43 pik, gosp. Plaskan Anton, Braslovče, za pozni hmelj 42½ pike, g. Fridrich, Mirasan za golding 42½ pike, g. Rajšter Franc, Šostanj za golding 42 pik, g. Pollack Otto, Novi kloster za golding 42 pik, g. Jeschoung J., Arja vas 42 pik, g. Žigan Jože, Žalec za pozni hmelj 41½ pike, gosp. N. Zanier, Sv. Pavel za pozni hmelj 40½ pike, gosp. Vitez Haupt, Štrosnek za golding 40 pik, g. N. Zanier, Sv. Pavel za golding 39 pik, g. dr. Bergmann, Žalec za pozni hmelj 39 pik, gosp. Plaskan Anton, Braslovče za golding 38 pik in g. baron Cnobloch, Šovnek za pozni hmelj 36 pik. Vzorci drugih hmeljarjev pa so bili zavrženi.

Iz navedenega je razvidno, da je spodnje štajerski hmelj izmed vseh avstrijskih hmeljev na drugi stopinji. Ako torej Čehi vpijejo: „Češki hmelj je najboljši na svetu!“ smemo mi razglasiti, da je spodnještajerski hmelj drugi najboljši hmelj na svetu.

Do celega nepristranskega razsodba kakovosti našega hmelja, kakor je bila določena na mednarodni razstavi v Berlinu, je za naše hmeljarstvo največjega pomena. Ta razsodba pa se že izkorišča potom velikanske reklame, katero že delamo za naše blago neposrednim potom pri pivovarstvih tu- in nozemstva.

Spodještajerskim hmeljarjem potemtakem se ni obupati!

Anton Petriček.
tajnik in blagajnik hm. dr.

Pozor!

Dne 6. t. m. je bilo **Rudolfu Melzer**, poštnemu uslužbencu v **Mariboru** pred trgovino urarja Fehrenbach ukraden kolo v vrednosti 300 kron. Kolo je „Noricum“ črne barve, ima raven gubernal, gumi spredaj malo slab, stopali iz gumija, zvon, trikratno torbico za crodje. Kolo ima na okvirji ime tvrdke „Gless in Plessnig, Gradec.“ — V hiši bivajoči knjigovez g. Deutschmann je videl nekega moža z rjavo obleko in zelenim klobukom se s kolesom odpeljati.

PRODAM

po jako ugodni ceni lepo srednje veliko posestvo v Rabensteinu pri Spod. Dravogradu na Koroškem. Posestvo leži na ravnem polju blizu državne ceste, četrt ure od železniške postaje Lavamünd. — Obstoja iz 2 gospodarskih poslopj, 3 koč, lepo polje, travniki, lep pašnik in dosti drv za dom, redi lahko 20 repov govedine. **Franc Arnold p. d. Rus**, posestnik Sv. Markeš, p. Sinčaves (Kühnsdorf) Koroško.

629 3-1

Loterijske številke.

Trst, 7. novembra 1908: 38, 24, 68, 11, 35.
Linc, „ „ „ 40, 11, 21, 53, 25.

Lokal

tik Celja, kjer je dobro obiskana trgovina z mešanim blagom se odda v **najem** ali **proda** s hišo vred. — Naslov pove upravništvo „Domovine“.

622 3-2

Sprejemem takoj

trgovskega pomočnika in prodajalko

popolnoma zmožno manufakturne in specerijske stroke.

J. Krašovic v Žalcu.

609 3-3

Za zimsko sezono!

577 11-3 **Krasne obleke, površniki in razna oblačila** za gospode in dečke v velikanski izbiri.

JOSIP HOČEVAR, Celje, Kolodvorska ul. 5.

Lastni izdelki iz pristno angleškega blaga.

Velika zaloga tu- in inozemskega blaga za naročila po meri.

Izredno nizke cene!

Posojilnica v Vojniku naznanja, da se

vinski sejm

dne 11. novembra 1908

ne bode vršil ter se isti preloži na nedoločen čas. — Opozarjamo na notico v uredniškem delu današnje „Domovine“.

Razglas.

„POSJOJILNICA V MARIBORU“ podeli za šolsko leto 1908/09.

a) iz ustanove rajnega g. Franca Rapoc deveterim visokošolcem podpore v znesku po 300 K.

b) iz čistega dobička uprav. leta 1907 v spomin petindvajsetnice zavoda trem visokošolcem podpore po 300 K.

Pravico do podpor imajo dijaki slovenske narodnosti, posebno iz mariborskega in šoštanjkega okraja.

Prošnje, obložene s krstnimi listi, spričevali uboštva, spričevali o izpitih in z indeksi, naj se vložijo pri „Posojilnici“ v Mariboru do 20. novembra t. l.

Navesti je tudi študijski semester.

V prošnji naj se omeni, uživa li prošnik že kako podporo in v katerem znesku.

MARIBOR, dne 5. novembra 1908.

626 1

Ravnateljstvo.

RUDOLF HAVELKA

modna trgovina v Ptuj

priporoča p. n. občinstvu za jesen in zimo najnoveše blago za dame in gospode v raznih kvalitetah, kakor tudi raznovrstno platno za životno in posteljsko perilo. Nadalje nudi preproge, garniture, volnene in čipkaste zastore čevlje najboljšega izdelka za dame in gospode, dežnike, zavratnice, ovrtnike, pletene in likane srajce, ter vsakovrstno drugo v manufakturno stroko spadajoče blago po primernih cenah. — Postrežba točna in strogo solidna!

536 41-21

Savinski liker

preiskan in preizkušen na ces. kr. poljedeljskem preizkuševališču na Dunaju.

Savinski liker

je pripravljen iz planinskih in gorskih zelišč, ter se priporoča kot krepčilni napoj v zdravstvene namene. Lastnik znamke

VINCENC KVEDER žalec v Savinski dolini, Stajersko.

13 130-122

Blasnikova in družinska pratika

se dobiva na drobno in debelo v Zvezni trgovini v Celju.

54 78

Za jesensko in zimsko sezono priporočam svojo najobširnejše založeno trgovino novomodnega sukna in volnenega blaga za obleke, kostime, bluže itd. po najnižjih cenah

Karol Vanič **Celje** **Narodni dom**